

Володимир БОГОНІС

аспірант

(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3557-8606>

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Розглянуто особливості реалізації повноважень Національної поліції України в умовах воєнного стану, уведеного у зв'язку з повномасштабним вторгненням російської федерації. Акцентовано на трансформації всіх функцій поліції як ключового елемента системи національної безпеки, що поєднує традиційні завдання з новими напрямками діяльності, зокрема у сфері цивільного захисту та оборони.

Визначено особливості реалізації повноважень Національною поліцією України саме в умовах воєнного стану. Охарактеризовано діяльність органів Національної поліції України як таку, що набуває комплексного та динамічного характеру, – це зумовлюється постійною зміною безпекового середовища, характеру загроз та потреб суспільства. Поліцейські повноваження трансформуються відповідно до викликів воєнного часу, поєднуючи правоохоронні, безпекові, гуманітарні та оборонні функції. При цьому ключовим залишається дотримання принципів законності, пропорційності та обґрунтованості втручання у права і свободи людини.

Окреслено організаційні та соціальні трансформації, що супроводжують діяльність поліції: створення нових підрозділів, участь в евакуації населення, охороні критично важливих об'єктів, забезпеченні комендантської години та протидії диверсійним загрозам.

Особливу увагу приділено балансу між посиленнями повноваженнями та дотриманням прав і свобод громадян, що є ключовим чинником довіри суспільства до правоохоронних органів.

Надано визначення поняттю «сутність реалізації повноважень Національною поліцією України в умовах воєнного стану», що запропоновано розглядати як специфічний характер та зміст здійснення поліцейської діяльності, визначений правовим режимом воєнного стану, що передбачає розширення повноважень, модифікацію методів діяльності, тимчасове обмеження окремих прав і свобод громадян, а також посилену координацію з військовим командуванням із метою забезпечення національної безпеки, публічного порядку та захисту життєво важливих інтересів суспільства і держави в умовах підвищеної загрози.

Ключові слова: повноваження, воєнний стан, трансформація, поліція, взаємодія, публічна безпека, національна безпека.

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення країни-агресора на територію країни змусило сили захисту та оборони швидко реагувати на зміну оперативної обстановки, залучаючи всі наявні в країні сили, засоби й резерви. Як наслідок, уведений воєнний стан вимагав від правоохоронців здійснення розширених повноважень, компетенцій та обов'язків, які б закріплювалися на законодавчому рівні. Протягом перших місяців протистояння загарбникам до нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Національної поліції України (далі – НПУ), було внесено низку змін, що стосувалися: взаємодії з іншими правоохоронними та державними інституціями (Збройними силами України, Національною гвардією України, Службою безпеки України та ін.); розширення повноважень і прав; порядку співпраці з громадянами; правил поведінки з вибухонебезпечними предметами тощо. Основним законодавчим актом, котрим керується НПУ у своїй діяльності, окрім Закону України «Про Націо-

нальну поліцію», став Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Саме в ньому зазначено, які права і свободи юридичних та фізичних осіб законно можуть бути обмежені поліцейськими в разі такої необхідності. Слід розуміти, що всі безпекові заходи, котрі проводить Національна поліція України, є необхідними для: збереження життя і здоров'я громадян; забезпечення публічної безпеки і порядку; виявлення диверсійно-розвідувальних груп; протидії терористичним актам та захисту територіальної цілісності України. Відповідно, діяльність правоохоронців повинна бути чітко регламентована та організована [4, с. 4].

В умовах дії правового режиму воєнного стану під час забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку на уповноважені органи та підрозділи Національної поліції України покладаються особливі вимоги щодо несення служби. До таких особливостей, наприклад, належать: несення служби щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку під час комендантської години, в умовах активних бойових дій, під час звільнення окупованих територій, на блокпостах; виявлення та знешкодження диверсійно-розвідувальних груп ворога під час взаємодії з підрозділами Національної гвардії України та добровольчими формуваннями територіальної громади тощо [4, с. 25; 12].

Отже, сьогодні особливістю реалізації повноважень поліції в умовах воєнного стану є поєднання «класичних» функцій щодо забезпечення публічної безпеки і порядку з додатковими завданнями, спрямованими на забезпечення національної безпеки та обороноздатності держави.

Проте варто зауважити, що поліція зобов'язана діяти в межах принципів законності та пропорційності, що гарантує недопущення свавільного втручання у права громадян навіть у кризових умовах. Важливим є те, що правовий режим воєнного стану передбачає можливість тимчасових обмежень конституційних прав і свобод. Тобто діяльність поліції має подвійний характер, адже, з одного боку, вона забезпечує реалізацію таких обмежень, а з іншого – виступає гарантом їх правомірності та відповідності законодавству. Це формує особливу відповідальність органів поліції за дотримання принципів верховенства права та правової визначеності.

Усе це засвідчує потребу та практичну можливість формування актуальної наукової думки стосовно проблемних аспектів реалізації повноважень Національною поліцією України в умовах воєнного стану, а також напрямів удосконалення.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Проблематика реалізації повноважень Національною поліцією України в умовах воєнного стану знайшла відображення у працях окремих українських дослідників. Зокрема, вітчизняними науковцями, такими як О. Безпалова, О. Джафарова, В. Костюк, В. Литвин, Д. Кіблик, С. Серьогіна, К. Бугайчук, О. Музичук, В. Невядовський, В. Найда, В. Мозоль, А. Шаповалова, Р. Сербин, О. Юнін, О. Шаповалов та ін., здійснювався аналіз законодавчих актів, що регламентують діяльність поліції у кризових умовах, а також розглядалися окремі аспекти організації діяльності поліції під час дії воєнного стану тощо. Зауважимо, що в їхніх працях акцент зроблено на деяких проблемних питаннях функціонування поліції в умовах воєнного стану, зокрема щодо організації публічного порядку та взаємодії з іншими силовими структурами. Водночас, попри наявність окремих робіт, слід констатувати, що питання особливостей реалізації повноважень НПУ залишаються недостатньо розробленими.

Отже, представлене дослідження спрямоване на формування доктринального визначення принципів та механізмів реалізації поліцейських повноважень у кризових умовах, що дасть змогу забезпечити баланс між потребами державної безпеки та дотриманням правових стандартів, а також виокремлення напрямів, які потребують удосконалення.

Метою статті є аналіз ключових особливостей реалізації повноважень Національною поліцією України в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. В умовах воєнного стану, запровадженого в Україні Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. у зв'язку з повномасштабним вторгнен-

ням російської федерації, діяльність органів правопорядку, зокрема Національної поліції України, набуває особливого значення як ключового елемента системи національної безпеки. Національна поліція забезпечує функції громадського порядку, захисту прав і свобод людини, протидії злочинності та підтримки публічної безпеки. Водночас воєнний стан передбачає тимчасові обмеження конституційних прав і свобод громадян, що безпосередньо впливає на реалізацію повноважень поліції.

У цьому контексті постає необхідність розгляду того, у який спосіб законодавчі зміни трансформують діяльність правоохоронних органів та розширюють їхні можливості задля забезпечення безпеки.

Саме на цьому акцентує увагу Д. Кіблик, зазначаючи, що в умовах воєнного стану повноваження Національної поліції України значно розширюються для забезпечення громадського порядку, захисту прав і свобод громадян, а також ефективної протидії злочинності та загрозам безпеки держави. Зміни в законодавстві, такі як доповнення до Закону України «Про Національну поліцію», надають поліцейським додаткові повноваження включно з використанням фізичних засобів примусу, розмінуванням, боротьбою з мародерством, а також доступом до важливої інформації для виконання службових обов'язків [3, с. 72].

Н. Лях зауважує, що особливості адміністративно-юрисдикційної діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану зумовлені необхідністю оперативного реагування на виклики, пов'язані із забезпеченням національної безпеки та громадського порядку в надзвичайних ситуаціях. В умовах правового режиму воєнного стану значно розширюються повноваження поліції, що дає змогу ефективно застосовувати заходи адміністративного примусу, оперативно здійснювати контроль за правопорядком та взаємодіяти з військовими й іншими органами влади. Водночас діяльність поліції залишається суворо регламентованою законодавством, що гарантує дотримання прав і свобод громадян навіть у складних умовах воєнного часу. Такий баланс між посиленнями повноваженнями та законністю є ключовим для підтримання стабільності суспільства та зміцнення довіри громадян до правоохоронних органів у період воєнного стану [5, с. 75].

Подальший аналіз свідчить, що окреслені особливості адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції тісно переплітаються з організаційними трансформаціями, котрі відбуваються у структурі правоохоронних органів.

Саме на цьому наголошують О. Музичук, В. Невядовський та В. Найда, підкреслюючи, що діяльність поліції в умовах воєнного стану зазнає глибинних змін, набуває нових особливостей, зазнає організаційної перебудови. Так, діяльність підрозділів поліції тісно пов'язана із соціальними перебудовами українського суспільства, проблемою внутрішньо переміщених осіб, необхідністю налагодження принципово нових напрямів взаємодії з громадськістю та іншими органами державної влади [7, с. 10].

Аналізуючи думку науковців крізь призму окресленої проблематики, зазначимо, що поняття «особливості реалізації повноважень Національною поліцією України в умовах воєнного стану» охоплює не лише юридичне розширення компетенцій, а й організаційні та соціальні трансформації, що супроводжуються низкою проблемних аспектів, як-от: баланс між безпекою та правами людини, перевантаження функціями, потреба у нових формах взаємодії та складності координації з іншими силовими структурами.

Як зазначає Д. Кіблик, Національна поліція України в умовах дії воєнного стану:

- набуває особливих повноважень, що закріплені в законах України «Про Національну поліцію» та «Про правовий режим воєнного стану»;
- підпорядковується військовим адміністраціям, які набувають статусу державних органів, що виконують керування та координацію наданих сил та засобів;
- здійснює профілактику, припинення та ліквідацію групових порушень публічного порядку та масових протестів чи заворушень;
- бере участь у розборі завалів;

- забезпечує охорону критично важливих об'єктів;
- надає допомогу в порятунку людей;
- охороняє майно, яке залишається з певних обставин без догляду;
- забезпечує дотримання комендантської години;
- несе службу у взаємодії з Національною гвардією України, Збройними силами України та іншими визначеними силами цивільного захисту з метою забезпечення дотримання громадянами встановлених правил, що діють у межах введеного воєнного стану [3, с. 48].

Отже, автор підкреслює трансформацію ролі поліції як цивільного органу під впливом введення зазначеного правового режиму. Це відображає адаптацію поліції до завдань, що поєднують традиційні функції підтримання безпеки з елементами цивільного захисту та оборони, забезпечуючи національну безпеку й стабільність в умовах збройного конфлікту.

Г. Муляр характеризує повноваження органів Національної поліції України під час дії режиму воєнного стану як такі, що захищають національні інтереси (забезпечення конституційних прав і свобод громадян, участь у забезпеченні соціальної стабільності суспільства, екологічної безпеки, захисті суспільства від тероризму) з протидії воєнним загрозам. Із визначення «забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану» в Законі України «Про Національну поліцію» можемо виділити такі заходи:

- 1) посилений режим охорони публічного порядку та безпеки;
- 2) боротьба з диверсійно-розвідувальними силами;
- 3) охорона стратегічно важливих об'єктів і комунікацій життєдіяльності;
- 4) забезпечення взаємодії суб'єктів територіальної оборони;
- 5) сприяння діяльності військової адміністрації, судів, прокуратури, судових органів у період дії воєнного стану [9, с. 132].

Науковець, здійснивши такий концептуальний підхід, підкреслює включення інституції поліції до структури національної оборони, що реалізується через превентивно-примусові та адміністративно-регулятивні механізми. При цьому в державі зберігається вектор на забезпечення фундаментальних демократичних засад навіть за умов тимчасового обмеження прав, що, своєю чергою, створює підґрунтя для теоретичного осмислення функціональної ролі поліції у забезпеченні державної стійкості.

Отже, проаналізувавши позиції вчених щодо специфіки діяльності поліцейських у період особливого правового режиму, зазначимо, що особливостями реалізації повноважень Національною поліцією України саме в умовах воєнного стану є такі:

1. Посилена взаємодія з військовими формуваннями та іншими правоохоронними структурами у сфері забезпечення публічного порядку та національної безпеки, а також з органами місцевого самоврядування, волонтерськими/громадськими ініціативами для оперативного реагування на надзвичайні ситуації.

Так, згідно з Порядком здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан, до складу комендатури можуть включатися військовослужбовці Збройних сил України, Держспецтрансслужби, Національної гвардії України, Держприкордонслужби, поліцейські Національної поліції України, військовослужбовці та працівники СБУ, працівники ДФС України, ДМС України, ДСНС України, військових адміністрацій (у разі їх утворення). Повноваження із забезпечення єдиного управління виділеними до складу комендатури силами і засобами та координації їхніх дій покладаються на коменданта [7].

2. Розширення повноважень щодо контролю за режимом пересування, перевірок документів, огляду транспорту та речей з одночасним забезпеченням законності та процесуальних гарантій.

Так, основними складниками адміністративної діяльності поліції під час дії правового режиму воєнного стану є превентивні заходи та несення служби патрулюванням та на блокпостах [2, с. 4]. Зокрема, Постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1456 затверджено Порядок перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану [11].

3. Тимчасове обмеження певних конституційних прав і свобод громадян у встановлених законом межах та необхідність чіткої регламентації таких обмежень.

Обмеження прав можуть виявлятися під час покладання на громадянина додаткових юридичних обов'язків або під час безпосереднього застосування заходів адміністративного примусу. Як випливає з положень Конституції України, права і свободи громадян обмежуються з конкретною метою, а саме: захисту конституційного ладу, прав і свобод громадян, оборони та безпеки держави. Окреслені цілі обмеження прав і свобод громадян цілком виправдані, вони повною мірою відповідають вимогам міжнародно-правових стандартів, що стосуються регулювання правового статусу особистості. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 16 грудня 1966 р. визнає, що держава може встановлювати обмеження прав, які визначаються законом, за умови, що це сумісно з природою зазначених прав, виключно з метою сприяння загальному добробуту суспільства (ст. 4) [1, с. 62].

4. Зміна організаційно-штатної структури у зв'язку із загрозою національній безпеці.

Наприклад, Постановою Кабінету Міністрів України від 13 січня 2023 р. № 30 утворено Департамент поліції особливого призначення «Об'єднана штурмова бригада Національної поліції України «Лють» [15]. Фактично це воєнізований підрозділ поліції, який бере участь у збройній відсічі ворога.

5. Забезпечення евакуації уразливих та маломобільних категорій населення (діти, жінки, люди з інвалідністю тощо) з місць, де ведуться активні бойові дії або поряд із такими територіями.

Зокрема, для охорони територій та евакуації створено спеціальні загони. Так, поліцейська евакуаційна група «Білий янгол», створена 01 грудня 2022 р., займається порятунком цивільних осіб в умовах воєнного стану. Основними її завданнями є евакуація громадян, доставка гуманітарної допомоги, надання першої допомоги пораненим, медична евакуація, транспортування тіл загиблих, документування наслідків здійснення збройної агресії, посилення заходів безпеки щодо особового складу (психологічна підтримка, курси підвищення кваліфікацій (наприклад, щодо мінної безпеки), засоби індивідуального захисту). Представники цієї групи є універсальними рятувальниками, що за відсутності підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій та медичних працівників здатні виконувати їхні завдання [6, с. 97].

Звісно, вищезазначений перелік повноважень поліцейських не є вичерпним, адже в умовах воєнного стану діяльність органів Національної поліції України набуває комплексного та динамічного характеру, що зумовлюється постійною зміною безпекового середовища, характеру загроз та потреб суспільства. Поліцейські повноваження трансформуються відповідно до викликів воєнного часу, поєднуючи правоохоронні, безпекові, гуманітарні та оборонні функції. При цьому ключовим залишається дотримання принципів законності, пропорційності та обґрунтованості втручання у права і свободи людини, а також чітка нормативно-правова регламентація діяльності правоохоронних органів. Поєднання розширених повноважень поліції з ефективними механізмами правового контролю та відповідальності є необхідною умовою забезпечення національної безпеки, громадського порядку та захисту прав і свобод громадян у період дії воєнного стану.

Отже, визначимо сутність реалізації повноважень Національною поліцією України в умовах воєнного стану: це специфічний характер та зміст здійснення поліцейської діяльності, визначений правовим режимом воєнного стану, що передбачає розширення повно-

важень, модифікацію методів діяльності, тимчасове обмеження окремих прав і свобод громадян, а також посилену координацію з військовим командуванням із метою забезпечення національної безпеки, публічного порядку та захисту життєво важливих інтересів суспільства і держави в умовах підвищеної загрози.

У контексті міжнародного права, зокрема Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Україна зобов'язана забезпечувати баланс, повідомляючи про відступи від стандартів під час надзвичайного стану.

Висновки. Отже, розширення повноважень Національної поліції України в умовах воєнного стану є необхідним для забезпечення публічного порядку, національної безпеки та захисту прав громадян. Організаційні зміни у структурі поліції, зокрема створення спеціальних підрозділів та нових форм взаємодії з громадськістю й військовими, свідчать про адаптацію правоохоронної системи до умов збройного конфлікту. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції набуває особливого значення, адже передбачає оперативне реагування на загрози та застосування превентивних і примусових заходів. Водночас ключовим викликом залишається баланс між безпекою та правами людини, адже навіть у надзвичайних умовах держава повинна гарантувати дотримання демократичних принципів. Соціальна функція поліції розширюється: остання бере участь в евакуації населення, наданні допомоги постраждалим, охороні майна та забезпеченні життєво важливих комунікацій. Таким чином, реалізація повноважень поліції в умовах воєнного стану має комплексний характер, поєднуючи правові, організаційні та соціальні аспекти, що формують основу державної стійкості та довіри громадян до правоохоронних органів.

Список використаних джерел

1. Гурковський М. П., Сидор М. Я. Компетенція Національної поліції щодо забезпечення прав і свобод громадян в умовах особливих правових режимів. *Соціально-правові студії*. 2020. Вип. 2(8). С. 58–64. DOI: 10.32518/2617-4162-2020-2-58-64.
2. Захарчук І. В., Блонський М. А., Кузик Д. А., Мельник Д. В., Любчинський В. І. Адміністративно-правове регулювання діяльності національної поліції України під час дії правового режиму воєнного стану. *Академічні візії*. 2024. № 27. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10597246>.
3. Кіблик Д. В. Повноваження Національної поліції в умовах воєнного стану. *Стан та перспективи адміністративного права України* : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф., м. Одеса, 24 жовтня 2024 р. Одеса: ОДУВС, 2024. С. 71–72. URL: <https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/3a69f700-cc81-4740-a4d7-c6f16c056c4b/content>.
4. Костюк В. Л., Литвин В. В., Мозоль В. В., Шаповалова А. О., Сербин Р. А. Організація діяльності підрозділів Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану : методичні рекомендації. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. 52 с.
5. Лях Н. В. Особливості адміністративно-юрисдикційної діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2025. № 2. С. 71–76. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2025.2.12>
6. Мислива О. Евакуація населення: завдання Національної поліції. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 25 квітня 2025 р. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2025. С. 96–98.
7. Музичук О. М., Невядовський В. О., Найда В. О. Напрями вдосконалення діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2023. № 1(23). С. 5–12. DOI: 10.34015/2523-4552.2023.1.01
8. Опацький Р. Гарантії права власності під час дії воєнного стану. *Дотримання прав людини у правоохоронній діяльності: стан та перспективи* : матеріали Всеукр. круглого столу, м. Дніпро, 28 березня 2023 р. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. С. 52–55.
9. Питання запровадження та здійснення деяких заходів правового режиму воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2020 № 573. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2020-п#Text>
10. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

11. Про затвердження Порядку перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1456. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1456-2021-%D0%BF#Text>.

12. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

13. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.

14. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

15. Про утворення територіального органу Національної поліції : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 січня 2023 р. № 30. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-utvorennia-terytorialnoho-organyu-natsionalnoi-p-a30>.

16. Сокол О. Р. Роль поліції у сфері забезпечення національної безпеки України. *Академічні візії*. 2024. № 37. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14532330>.

References

1. Hurkovskiy, M. P., Sydor, M. Ya. (2020) Kompetentsiia Natsionalnoi politsii shchodo zabezpechennia prav i svobod hromadian v umovakh osoblyvykh pravovykh rehzhymiv [Competence of the National Police to ensure the rights and freedoms of citizens under special legal regimes]. *Sotsialno-pravovi studii*. Iss. 2 (8), pp. 58–64. DOI: 10.32518/2617-4162-2020-2-58-64. [in Ukr.].

2. Zakharchuk, I. V., Blonskyi, M. A., Kuzyk, D. A., Melnyk, D. V., Liubchynskiy, V. I. (2024) Administratyvno-pravove rehuliuвання diialnosti natsionalnoi politsii Ukrainy pid chas dii pravovoho rehzhymu voiennoho stanu [Administrative and legal regulation of the activities of the National Police of Ukraine during the legal regime of martial law]. *Akademichni vizii*. № 27. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10597246>. [in Ukr.].

3. Kiblyk, D. V. (2024) Povnovazhennia Natsionalnoi politsii v umovakh voiennoho stanu [Powers of the National Police under martial law]. *Stan ta perspektyvy administratyvnoho prava Ukrainy : materialy XI Mizhnar. nauk.-prakt. onlain-konf.* (m. Odesa, 24 zhovt. 2024 r.). Odesa : ODUVS, pp. 71–72. Retrieved from: <https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/3a69f700-cc81-4740-a4d7-c6f16c056c4b/content>. [in Ukr.].

4. Kostiuk, V. L., Lytvyn, V. V., Mozol, V. V., Shapovalova, A. O., Serbyn, R. A. (2023) Orhanizatsiia diialnosti pidrozdiliv Natsionalnoi politsii Ukrainy shchodo zabezpechennia publichnoi bezpeky i poriadku v umovakh voiennoho stanu [Organization of the activities of the National Police of Ukraine to ensure public safety and order under martial law] : metod. rekomendatsii. Kyiv : Nats. akad. vnutr. sprav. 52 p. [in Ukr.].

5. Liakh, N. V. (2025) Osoblyvosti administratyvno-yurysdyktsiinoi diialnosti Natsionalnoi politsii v umovakh voiennoho stanu [Peculiarities of the administrative and jurisdictional activity of the National Police under martial law]. *Pivdenoukrainskyi pravnychi chasopys*. № 2, pp. 71–76. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2025.2.12>. [in Ukr.].

6. Myslyva, O. (2025) Evakuatsiia naselennia: zavdannia Natsionalnoi politsii [Evacuation of the population: tasks of the National Police]. *Aktualni problemy sluzhbovo-boiovoi diialnosti syl sektoru bezpeky i oborony Ukrainy : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf.* (m. Dnipro, 25 kvit. 2025). Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav, pp. 96–98. [in Ukr.].

7. Muzychuk, O. M., Neviadovskiy, V. O., Naida, V. O. (2023) Napriamky vdoskonalennia diialnosti Natsionalnoi politsii v umovakh voiennoho stanu [Directions for improving the activity of the National Police under martial law]. *Visnyk Penitentsiarnoi asotsiatsii Ukrainy*. № 1 (23), pp. 5–12. DOI: 10.34015/2523-4552.2023.1.01. [in Ukr.].

8. Opatskyi, R. (2023) Harantii prava vlasnosti pid chas dii voiennoho stanu [Guarantees of property rights during martial law]. *Dotrymannia prav liudyny u pravookhoronnii diialnosti: stan ta perspektyvy : materialy Vseukr. kruhloho stolu* (m. Dnipro, 28 ber. 2023 r.). Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav, pp. 52–55. [in Ukr.].

9. Pytannia zaprovadzhennia ta zdiisnennia deiakykh zakhodiv pravovoho rehzhymu voiennoho stanu [The issue of introducing and implementing certain measures of the legal regime of martial law] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.07.2020 № 573. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2020-p#Text>. [in Ukr.].

10. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini [On the introduction of martial law in Ukraine]: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 № 64/2022. Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>. [in Ukr.].

11. Pro zatverdzhennia Poriadku perevirky dokumentiv v osib, ohliadu rechei, transportnykh zasobiv, bahazhu ta vantazhiv, sluzhbovykh prymishchen i zhytla hromadian pid chas zabezpechennia zakhodiv pravovoho rezhymu voiennoho stanu [On approval of the Procedure for checking documents of persons, inspecting things, vehicles, luggage and cargo, official premises and housing of citizens while ensuring the measures of the legal regime of martial law] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 hrudnia 2021 r. № 1456. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1456-2021-%D0%BF#Text>. [in Ukr.].

12. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On national security of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2018 r. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>. [in Ukr.].

13. Pro Natsionalnu politsiiu [On the National Police] : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>. [in Ukr.].

14. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [On the legal regime of martial law] : Zakon Ukrainy vid 12 travnia 2015 r. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>. [in Ukr.].

15. Pro utvorennia terytorialnoho orhanu Natsionalnoi politsii [On the formation of a territorial body of the National Police] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 sichnia 2023 r. № 30. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-utvorennia-terytorialnoho-orhanu-natsionalnoi-p-a30>. [in Ukr.].

16. Sokol, O. R. (2024) Rol politsii u sferi zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy [The role of the police in ensuring the national security of Ukraine]. *Akademichni vizii*. № 37. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14532330>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Volodymyr Bohonis. Features of the exercise of powers by the National Police of Ukraine in the conditions of martial law

The article examines the peculiarities of the implementation of the powers of the National Police of Ukraine in the conditions of martial law introduced in connection with the full-scale invasion of the Russian Federation. In general, the article focuses on the transformation of all functions of the police as a key element of the national security system, which combines traditional tasks with new areas of activity, in particular in the field of civil protection and defense.

The specifics of the exercise of powers by the National Police of Ukraine in the conditions of martial law have been determined.

The activities of the National Police of Ukraine are characterized as becoming complex and dynamic, which is caused by a constant change in the security environment, the nature of threats and the needs of society. Police powers are being transformed to meet the challenges of wartime, combining law enforcement, security, humanitarian and defense functions. At the same time, the key is to observe the principles of legality, proportionality and reasonableness of interference with human rights and freedoms.

The organizational and social transformations that accompany police activities are outlined: the creation of new units, participation in the evacuation of the population, protection of critically important objects, curfew enforcement, and countering sabotage threats.

Special attention was paid to the balance between enhanced powers and observance of the rights and freedoms of citizens, which is a key factor in public trust in law enforcement agencies. The concept of «the essence of the exercise of powers by the National Police of Ukraine under martial law» is defined as the specific nature and content of police activity determined by the legal regime of martial law, which provides for the expansion of powers, modification of methods of activity, temporary restriction of individual rights and freedoms of citizens, as well as enhanced coordination with the military command, with the aim of ensuring national security, public order and protection of the vital interests of society and the state in conditions of increased threat.

Key words: powers, martial law, transformation, police, interaction, public safety, national security.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 30.12.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 19.01.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.04.2026